

Integrale aanpak bij dakrenovaties is veiliger

Frijters, A.C.P.

Publication date

2021

Document Version

Final published version

Published in

Roofs

Citation (APA)

Frijters, A. C. P. (2021). Integrale aanpak bij dakrenovaties is veiliger. *Roofs*, (6), 44-45.

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable).
Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights.
We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Integrale aanpak bij dakrenovaties is veiliger

De laatste tijd is er nogal wat discussie geweest over het werken vanuit werkbakken en vanaf werkplatforms. Deze discussie is ontstaan naar aanleiding van het saneren van niet-mensdragende daken. In dit artikel wordt de vraag geopperd of en waarom men überhaupt nog een werkbak zou gebruiken.



Werkbak(je): minder veilig en ergonomisch.

Adri Frijters A3-A/TU Delft Safety and Security Science

Het verwijderen van een niet-mensdragend dak is minder simpel dan het lijkt en vraagt om een goede afstemming van de verschillende werkzaamheden. Die afstemming levert een hoger veiligheidsniveau op. Het verwijderen van daken gebeurt om de levensduur van het gebouw, de schuur of loods te verlengen. Het vervangen van het oude en de aanleg van een nieuw dak is het doel van het proces.

In dit geval beperken we ons tot de situatie waarin oude dakbeplating wordt vervangen door een nieuw, niet-mensdragend dak, eventueel met een PV-systeem.

Het verwijderen van het oude dak is geen eenvoudige klus. Dit geldt overigens ook voor het aanbrengen van een nieuw dak. Bij beide is sprake van dezelfde gevaren. De werkzaamheden vragen om een zorgvuldige voorbereiding en goed overleg met de gebruiker en eigenaar van het bouwwerk. Bij het voorbereiden van het werk ligt het voor de hand als startmoment de situatie 'het gebouw zoals het erbij staat' te kiezen. Als eindmoment kiezen we het moment 'ingebruikname van het bouwwerk'. Door niet deze grenzen, maar andere projectgrenzen te kiezen krijg je een fragmentarisch beeld waarbij niet in kaart wordt gebracht wat de gevaren zijn in het totale proces.

FRAGMENTARISCH WERKEN

Helaas wordt in de praktijk vaak fragmentarisch gewerkt. Slopen en bouwen worden deelprocessen en leiden tot een fragmentarische aanpak. Vaak zijn ook deze fragmenten weer opgedeeld in disciplines. Dit belemmert een geïntegreerde aanpak en een geïntegreerd procesverloop. Diverse onderzoeken van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) laten zien dat juist deze fragmentarische aanpak vaak een oorzaak is van ongevallen. Steeds weer beveelt de OVV integratie, coördinatie en overleg aan om zo tot minder ongevallen te komen.

Volgens de OVV is er in de bouw een groot gebrek aan integratie van processen, afstemming en coördinatie. Daardoor laten (deel)aannemers zich bij het bepalen van werkmethoden en inzet van arbeidsmiddelen veelal alleen leiden door wat er door hun gedaan moet worden en bij hun bekend en beschikbaar is. Een weloverwogen keuze voor het meest geschikte arbeidsmiddel zoals gevraagd wordt in artikel 7.3 van het Arbeidsomstandighedenbesluit wordt daardoor vergeten of is zelfs onmogelijk.

ALLES VAN BUITENAF

Bij de fragmentarische opzet van een project wordt er te gemakkelijk vanuit gegaan dat er niet in het gebouw gewerkt kan worden en dat het gebouw niet kan worden leeggeruimd. Alles gebeurt van buitenaf. Dat begint bij de demontage: men moet, hangend over de leuning van een werkbak, de bevestigingen losdraaien of wegslijpen.

Dan volgt, weer hangend over de leuning van de werkbak, het van hun plek wegnemen van de platen. Werknemers staan daarbij in een ergonomisch onmogelijke werkhouding, die grotere vermoeidheid geeft en een grote kans heeft dat platen breken. Daarna volgt het afvoeren van de afgenomen beplating, een logistiek proces dat in de regel veel hijsbewegingen vergt. Gaat het om een asbesthoudende beplating, dan kan de onderliggende constructie en/of inhoud van het gebouw 'besmet' raken met asbestvezels. Deze vezels zullen na het verwijderen van het dak ook opgeruimd moeten worden. Dat betekent de onderliggende constructie demonteren en/of alle in het gebouw opgeslagen materiaal en materieel verplaatsen en schoonmaken.

Het werken vanuit een hoogwerker die een werkplatform heeft met wegklapbaar front is iets minder belastend voor de werkhouding, maar nog steeds verre van ideaal. De overige problemen blijven identiek.

Deels kan het werken vanuit een werkbak vervangen worden door het werken vanaf werkvloanders die op het dak en op de constructie worden gelegd. Er zijn leveranciers van aluminium klimmaterieel die geschikte loopvloanders leveren. Dit voorkomt de inzet van gevaarverhogende arbeidsmiddelen. Het verwijderen van asbest uit de onderliggende ruimten na het verwijderen van de platen blijft uiteraard noodzakelijk.

Na het verwijderen van het dak en het saneren van de onder het dak gelegen ruimten dient men een nieuw dak aan te leggen. Hiervoor bestaan net zomin als voor het

verwijderen beproefde, simpele en inherent veilige methoden. Dit zal op dezelfde manier moeten gebeuren als het demonteren. De werknemer zal dan weer in een uitzonderingspositie werken vanuit een werkbak of aangelijnd vanaf een bordes of werkplatform.

ZO KAN HET OOK

Een alternatief voor de hierboven beschreven gefragmenteerde aanpak is de multifacet-aanpak. Deze vereist overleg tussen de uitvoerende partijen en mogelijk ook een andere taakverdeling tussen de verschillende betrokken partijen. De aanpak begint met de volledige ontruiming van de ruimten onder het dak. Is er sprake van asbest, dan wordt hiermee besmetting met asbestvezels voorkomen. Vervolgens legt men in de lege ruimten onder het dak een verhoogde vloer aan (bijvoorbeeld een (rol)steiger). Bij ongelijke vloeren is mogelijk een vaste steiger nodig. De (rol)steiger dient zowel voor de demontage van het oude dak als voor de montage van het nieuwe dak en zorgt ervoor dat beide fasen in een ergonomisch verantwoorde houding en vanaf een veilige werkplek uitvoerbaar zijn. Een coördinerende partij is verantwoordelijk voor de steigers. Dat kan een coördinerend aannemer zijn. Gaat het om nevenaannemer die direct voor de gebruiker of eigenaar van het pand werken, dan ligt het voor de hand dat de eigenaar de steiger laat bouwen en beschikbaar stelt.

Deze integrale benadering van het proces levert een veiliger en mogelijk goedkoper proces op dan de facetbenadering.

TIPS VOOR VEILIG EN GEZOND WERKEN

Als bewezen moet worden dat een werkmethode verantwoord is en acceptabele risico's geeft, moet uitgegaan worden van het totale proces. Bepaal eerst het doel en de systeemgrenzen van het te onderzoeken proces. Beoordeel vervolgens welke functies in het proces moeten worden vervuld en kies dan de methode en de arbeidsmiddelen.

Vergelijk de methoden en arbeidsmiddelen met elkaar: welke is het beste als het gaat om veiligheid en gezondheid tijdens de werkzaamheden. Kies de methode die het minst gevaar oplevert.

Overigens is het werken vanaf een werkplatform, gemonteerd aan de lepel van een hefwerktuig niet toegestaan. ■



Renovatie van binnenuit. (Foto's: Shutterstock)

Dit artikel kunt u lezen op www.roofs.nl